

Ukraina- toimenpideohjelma

Erityisasiantuntija Susanna Piepponen

EMN konferenssi 27.11.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma

- **Laaditaan toimenpideohjelma** <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-957-5>
  - Ukrainasta paenneiden auttamiseksi
  - suomalaisessa yhteiskunnassa toimimisen tukemiseksi
  - työmarkkinoille saattamiseksi
- **Lisätään**
  - ukrainalaisten työllistymistä
  - työssäoppimista
  - tutkintojen tunnistamisia ja tunnustamisia
  - täydennyskoulutuksia
  - lupakorttikoulutusten suorittamista
  - ukrainankielisiä uravalmennuksia
  - työnhaun verkkovalmennuksia

Työryhmä toimenpideohjelman laatimisen tueksi

- TEM asetti työryhmän (1.12.-30.6.2023)
  - tehtävänä tukea toimenpideohjelman laatimista Ukrainasta paenneiden auttamiseksi ja suomalaisessa yhteiskunnassa toimimisen tukemiseksi ja työmarkkinoille saattamiseksi
- Laadittu virkatyönä yhteistyössä valtioneuvoston ja alaisen hallinnon kesken: TEM, OKM, SM, STM, YM, DVV, THL, Kela, OPH, Migri
- Toimenpideohjelma
  - hyväksytty työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmässä 14.6.2024
  - annettu tiedoksi sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmälle 27.6.2024

Toimenpideohjelma sisältö

Toimenpiteet:

1. Työllisyyden edistäminen
2. Osaamisen kehittäminen
3. Kuntiin siirtyminen
4. Asuminen
5. Kotoutumisen ja osallisuuden edistäminen
6. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen
7. Työperäisen hyväksikäytön ehkäisy
8. Viranomaisviestintä

Ukrainalaisten siirtymistä suomalaisille työmarkkinoille nopeutetaan työnantajayhteistyöllä ja osaamisen kehittämisellä

- Järjestetään rekrytointitapahtumia, joissa yhdistetään suomalaisten työnantajien työvoiman tarvetta ja tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten osaamista, painopisteenä työvoimakapeikkoalat, mm. kausityö
- Integroidaan työvoimakoulutukseen suomi/ruotsi toisena kielenä –opetusta työelämään siirtymisen sujuvoittamiseksi
- Järjestetään kieli- ja kotoutumiskoulutusta
- Lisätään ukrainalaisten työllistymistä, työssäoppimista, tutkintojen tunnistamisia ja tunnustamisia, täydennyskoulutuksia, lupakorttikoulutusten suorittamista, ukrainankielisiä uravalmennuksia ja työnhaun verkkovalmennuksia
- Markkinoidaan työpaikoilla tapahtuvaa suomen/ruotsin kielen opetusta työnantajille ja ukrainalaisille työntekijöille

Levitetään tietoa työllisyystoimijoille kunnissa ja TE- toimistoissa ukrainalaisten kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi hyväksi havaituista palveluista ja käytännöistä, kuten

- **Omakielinen työnhaun neuvontapalvelu Ukrainasta paenneille**
  - Tarjotaan työllisyyspalveluiden auloissa yksilö- ja ryhmäpalveluna. Asiakkaita neuvotaan työnhaussa, annetaan perustiedot työsuojelusta ja opastetaan ansioluettelon laatimisessa.
  - Palvelu integroidaan osaksi TE- palvelujen asiakastyötä. Omakielisten ohjaajien ammattitaitoa kehitetään siten, että he **pystyvät jatkossa tarjoamaan omakielistä yhteiskuntaorientaatiota.**

Suomen/ruotsin kielen alkeita työhön -koulutus

- Keskeinen tavoite on antaa asiakkaalle työelämä tietous omalla kielellä.
- Lyhyt koulutus sopii erityisesti kausityöhön aikoville tai sisääntuloammatteluihin hakeutuville, jotka eivät osaa lainkaan kotimaisia kieliä.
- Tarkoitus on edistää työllistymistä ja ennaltaehkäistä työvoiman hyväksikäyttöä.

- Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus Jotpa tarjoaa työllistymistä edistäviä palveluita niille Suomessa oleville tilapäistä suojelua saaneille ukrainalaisille, jotka haluavat täydentää ammattitaitoaan vastaamaan suomalaisia työmarkkinoita tai tarvitsevat palveluita tukemaan siirtymistä työelämään.
- Palvelut on suunnattu niille ukrainalaisille, jotka eivät osallistu muihin vastaaviin palveluihin. Kohderyhmään kuuluvat **työssäkäyvät ja työvoiman ulkopuolella olevat**.
- Vuodelle 2024 on myönnetty 1,5 milj. euroa kaupan, logistiikan, majoitus- ja ravitsemusalan sekä yrittäjyyskoulutuksiin tilapäistä suojelua saaville ukrainalaisille. Suoritetaan pääosin työn ohessa.
- Vuosina 2022 ja 2023 haut suunnattiin sosiaali- ja terveysalalle. Hoiva-avustajakoulutuksiin on osallistunut 237 äidinkielenä ukrainaa puhuvaa 4/2024 mennessä.

Kuntiin ohjaamisen toimintaohjelman valtionavustushaku

1/2

- TEM:n Kuntiin ohjaamisen toimintaohjelma tilapäisen suojelun valtionavustushaku 21.8.–9.10.2024:
  - 109 hakemusta kunnista ja 18 hyvinvointialueilta, yhteistyökuntia 40
  - Valtionavustuksen saaja järjestää tai kehittää tilapäistä suojelua saavien kotikunnan saaneiden tai muiden pakolaisina saapuneiden työllistymistä, kotoutumista ja osallisuutta tukevaa toimintaa tai palveluita
  - Avustuspäätökset tehdään loppuvuoden 2024 aikana
  - Avustuksen määrä kunnille:
    - vähintään 50 tilapäistä suojelua saavaa kotikunnan saanutta henkilöä: 30 000 euroa
    - vähintään 150 tilapäistä suojelua saavaa kotikunnan saanutta henkilöä: 60 000 euroa
  - Avustuksen määrä hyvinvointialueille:
    - vähintään 150 tilapäistä suojelua saavaa kotikunnan saanutta henkilöä: 30 000 euroa
    - vähintään 1 500 tilapäistä suojelua saavaa kotikunnan saanutta henkilöä: 60 000 euroa
  - Määrärahaa varattu yht. 4 650 000 €
  - Valtionavustukset myönnetään työ- ja elinkeinoministeriölle talousarviossa osoitetusta AMIF-rahaston uudelleensijoittamisen erillismäärärahasta (mom. 4.23.26.01.26.2 ja 26.01.26.2)

- Valtionavustuksen hakijat suunnittelevat valtionavustuksen avulla palkkaavansa työntekijän tilapäistä suojelua saaville ja muille pakolaistaustaisille työnhakijoille:
  - tukemaan työllistymistä monialaisella yhteistyöllä kunnassa tai kohdentavansa valtionavustuksen muiden työllisyyttä tai työllistymisen edellytyksiä tukevan toiminnan järjestämiseen tai kehittämiseen
  - edistämään alueen työnantajien kohtaamista, ohjaamaan kohderyhmää työnhakuun ja purkamaan työllistymisen esteitä.
  - tukemaan asiakkaita työnhakua ukrainaksi tai venäjäksi ja auttamaan työnantajia rekrytointikäytäntöjen tai monikulttuurisen työyhteisön kehittämisessä
- Työllistymistä edistävien toimijoiden monialaista työtä suunnitellaan kehitettävän
  - palkkaamalla kunnan kotoutumispalveluiden ja työllisyyspalveluiden rajapintaan henkilö, joka tekee tiivistä yhteistyössä muiden viranomaisten, oppilaitosten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ukrainalaisten työllistämiseksi

Osaamisen kehittäminen

- Tavoitteena tukea tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten **koulutus- ja työllistymispolkuja ja opinnoista suoriutumista**.
  - Lisätään tiedonvaihtoa työvoimapalveluiden, kuntien sekä koulutuspalveluita tarjoavien oppilaitosten ja toteuttajien välillä ukrainalaisille tarjottavista **tukitoimista sekä opiskelumahdollisuuksista**.
  - Panostetaan **kielitietoiseen opetukseen** mm. ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella toteutettavalla VIERKO-hankkeella paikkaamaan ammatillisen koulutuksen pätevien suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) opettajien puutetta.

Asuminen

- Tavoitteena on edistää Ukrainasta tulleiden asumista asumisneuvonnalla.
  - Tuetaan tilapäistä suojelua saavien asumista ja asumisen järjestämistä kuntien tai kuntayhtymien asumisneuvonnalla.

Osallisuuden ja hyvien väestösuhteiden edistäminen

- Tavoitteena on parantaa ukrainalaisten tilapäistä suojelua saavien kiinnittymistä suomalaiseen yhteiskuntaan sekä edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja hyviä väestösuhteita.
  - Tuetaan yhteyksien syntymistä Ukrainasta paenneiden henkilöiden ja paikallisten yhteisöjen välille vapaaehtoistoiminnan tai kohtaamispaikkojen kautta.
  - Tuetaan Ukrainasta paenneiden osallistumista kansalaistoimintaan ja työllistymistä tarjoamalla matalalla kynnyksellä tietoa, yksilöllistä tukea, osallisuutta ja työllistymistä tukevaa ryhmätoimintaa.
  - Resursoidaan järjestöjen tekemää työtä kohdentamalla avustushakuja tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten osallisuuden edistämiseen.
  - Tuetaan kotoutumisen kumppanuusohjelmalla järjestöjen ja muiden toimijoiden työtä.
  - Vastaanottokeskuksista ohjataan tilapäistä suojelua saavia järjestöjen järjestämän erilaisen toiminnan, kuten suomen/ruotsin kielen opiskelu, harrastustoiminta, piiriin.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

- Tavoitteena on turvata hyvinvointialueen asiakkaina olevien tilapäistä suojelua saavien tarkoituksenmukaisten ja palveluntarpeisiin vastaavien palveluiden saatavuus kaikilla hyvinvointialueilla
  - Edistetään tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten sosiaali- ja terveyspalveluihin pääsyä heidän saatuaan kotikunnan.
  - Vähennetään mielenterveysongelmiin liittyvää stigmaa jakamalla tietoa mielenterveydestä
  - Lisätään tilapäistä suojelua saavien hyvinvointia liikunta- ja urheiluseuratoiminnan avulla.
  - Hyödynnetään tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten psykologien ja psykoterapeuttien ammatti- ja kielitaitoa palkallisina kriisityöntekijöinä ja vertaistukiryhmän ohjaajina.
  - Tuetaan STEA:n avustuksin sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaa.

Työperäisen hyväksikäytön ehkäisy

- Tavoitteena on ehkäistä tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten työperäistä hyväksikäyttöä Suomessa.
  - Markkinoidaan viranomaisten laatimaa **ukrainankielistä tiedotusmateriaalia Suomen työmarkkinoiden pelisäännöistä** vastaanottokeskuksissa, Maahanmuuttoviraston toimipisteissä, TE-toimistoissa, kuntien työllisyyspalveluissa, maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluissa sekä kaikissa viranomaisten toimipisteissä, joissa vieraskieliset asiakkaat asioivat.
  - Viranomaisten oma-aloitteinen tietojen vaihto sekä tuki ja neuvonta hyväksikäytön kohteeksi joutuneille.
    - Esimerkiksi AVille voi antaa vinkin työnantajasta, jota epäilee hyväksikäytöstä, jolloin AVI voi tehdä tarkastuksen ilman, että asiakastietoja luovutetaan.
    - Asiakkaan suostumuksella ilmoitus asiakkaan kertomista epäkohdista työelämässä työsuojeluviranomaiselle ja vakavissa tapauksissa suoraan poliisille
    - Neuvonta esim. rikosilmoituksen tekemiseksi

Viranomaisviestintä

- Taataan omankielisen perustiedon välittyminen Ukrainasta Suomeen saapuneille perustietoaineiston jakelun yhteydessä. Päivitetään ja nykyaikaistetaan perustietoaineisto.
- Markkinoidaan InfoFinlandin ukrainankielisiä sisältöjä ja viranomaisten tuottamaa ukrainankielistä ja selkokielistä materiaalia vastaanottokeskuksissa, viranomaisten viestintäkanavissa ja sosiaalisessa mediassa säännöllisesti.
- Hyödynnetään aktiivisesti sosiaalista mediaa ja verkostoja mm. Ukrainalaiset ja työelämä –verkostoa viestinnässä.

Kiitos!

susanna.piepponen@gov.fi

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-957-5>